

TCVN

TIÊU CHUẨN VIỆT NAM

TCVN 6717: 2000
(ISO 13338 : 1995 E)

**XÁC ĐỊNH TÍNH ẮN MÒN MÔ
CỦA KHÍ HOẶC HỖN HỢP KHÍ**

Determination of tissue corroviveness of a gas or gas mixture

HÀ NỘI – 2000

Lời nói đầu

TCVN 6717 : 2000 hoàn toàn tương đương với ISO 13338 : 1995E.

TCVN 6717 : 2000 do Ban kỹ thuật Tiêu chuẩn TCVN/TC 58 Bình
chứa ga biên soạn, Tổng cục Tiêu chuẩn - Đo lường - Chất lượng
đề nghị, Bộ Khoa học Công nghệ và Môi trường ban hành.

Xác định tính ăn mòn mô của khí hoặc hỗn hợp khí

Determination of tissue corrosiveness of a gas or gas mixture

1 Phạm vi áp dụng

Tiêu chuẩn này cung cấp

- danh mục đầy đủ chỉ số tính ăn mòn đối với khí tinh khiết của chúng;
- phương pháp tính toán, khi không có các số liệu thực nghiệm liên quan đến tính ăn mòn của từng khí thành phần đối với hỗn hợp khí;

để xác định tính ăn mòn mô của khí và hỗn hợp khí do đó có thể phân loại bộ nổi đầu ra thích hợp cho từng loại khí và hỗn hợp khí.

2 Tiêu chuẩn trích dẫn

TCVN 6551:1999 (ISO 5145:1990) Đầu ra của van chai chứa khí và hỗn hợp khí – Lựa chọn và xác định kích thước.

3 Định nghĩa và ký hiệu

3.1 Định nghĩa

Trong tiêu chuẩn này sử dụng các định nghĩa sau:

3.1.1 Tính ăn mòn mô của khí hoặc hỗn hợp khí (tissue corrosiveness of gases or gas mixtures): Khả năng của khí làm hư hỏng hoặc phá hủy mô sống (mắt, da và các màng nhầy).

3.1.2 Khí kích ứng (irritant gas): Khí có thể gây ra các phản ứng tức thời cho da, mắt và các màng nhầy.

Chú thích 1 – Khí kích thích được coi như không ăn mòn theo TCVN 6551:1999 (ISO 5145).

3.2 Ký hiệu

L . . . giới hạn

TCVN 6717 : 2000

V	thể lỏng
C	biểu thị thành phần khí ăn mòn
C+	biểu thị thành phần khí ăn mòn mạnh
i	biểu thị thành phần khí kích thích.
nc	biểu thị thành phần khí không ăn mòn.

4 Phân loại

Xác định hai mức của tính ăn mòn (C+: ăn mòn mạnh, C: ăn mòn), để chuẩn bị độ chính xác cao hơn trong phương pháp tính toán tính ăn mòn của hỗn hợp khí.

Theo qui định trên, các khí được phân loại vào các loại sau:

C+: ăn mòn mạnh	ăn mòn theo TCVN 6551:1999 (5145:1990)
C: ăn mòn	
i: kích thích	không ăn mòn theo TCVN 6551:1999 (ISO 5145:1990)
nc: không ăn mòn, không kích thích	

Đối với định nghĩa đầy đủ với mục đích để nối chai chứa, các điều của mã số FTSC được xác định ở phía dưới của bảng 1 cũng phải được dùng trong tính toán.

- 0: không ăn mòn, không kích thích (nc)
- 1: dạng axit không halogen (C+, C hoặc i)
- 2: cơ sở (C+, C hoặc i)
- 3: dạng axit halogen (C+, C hoặc i).

5 Loại ăn mòn đối với khí tinh khiết

Loại ăn mòn của từng loại khí (C+, C, i hoặc nc) tương ứng với phân loại xác định ở điều 4 được qui định trong bảng 1.

Bảng 1 – Loại ăn mòn của khí tinh khiết

Số nhóm	Tên chất khí	Công thức hoá học	Từ đồng nghĩa	Mã FTSC	Loại ăn mòn
7	Amoniac	NH_3	R717	0202	C
4	Antimon pentaflorua	SbF_5		0303	C+
8	Arsen	AsH_3		2300	nc
12	Bis (triflometyl) peroxit	$(CF_3)_2O_2$		4300	nc
4	Bo tricolorua	BCl_3	Bo clorua	0203	nc
4	Bo triflorua	BF_3	Bo florua	0253	C+
12	Brom pentaflorua	BrF_5		4303	C+
12	Brom triflorua	BrF_3		4303	C+
4	Brom aceton	CH_3COCH_2Br		0303	C
13	Buta-1,3-dien (bị cấm)	$CH_2 = CH-CH = CH_2$		5100	nc
8	Cacbon monoxit	CO		2250	nc
8	Cacbonyl sunphua	COS	Cacbonoxylsunphua	2301	nc
4	Cacbonyl florua	CF_2O		0213	C+
12	Clo	Cl_2		4203	C+
12	Clo pentaflorua	ClF_5		4303	C+
12	Clo triflorua	ClF_3		4303	C+
8	Clo metan	CH_3Cl	Metyl clorua R 40	2200	nc
13	Clo trifloruaetylen	C_2ClF_3		5200	nc
8	Cyanogen	$(CN)_2$		2300	i
4	Cyanogen clorua	ClCN		0303	C
8	Cyclo propan	C_3H_6	Trimetylen	2200	nc
4	Denteri clorua	DCI		0213	C
4	Denteri florua	DF		0203	C+
8	Denteri selenua	D_2Se		2301	i
8	Denteri sunfua	D_2S		2301	i
13	Diboran	B_2H_6		5350	nc
4	Dibromdiflometan	CBr_2F_2	R12 B2	0200	nc
4	Diclo (2-cloviny) asen	$C_2H_2AsCl_3$	Levisit	2203	C+
8	Diclosilan	SiH_2Cl_2		2203	C
9	Dietyl kem	$(C_2H_5)_2Zn$		3300	nc
7	Dimetylamin	$(CH_3)_2NH$		2202	C
8	Dimetysilan	$(CH_3)_2SiH_2$		2300	nc
4	Diphosgen	$C_2O_2Cl_4$		0303	C

Bảng 1 (tiếp theo)

Số nhóm	Tên chất khí	Công thức hoá học	Từ đồng nghĩa	Mã FTSC	Loại ăn mòn
4	Etyldicloasen	$C_2H_5AsCl_2$		0303	C
13	Etylen oxit	C_2H_4O	Oxiran	5200	i
12	Flo	F_2		4343	C+
8	Floetan	C_2H_5F	Etyl florua	2300	nc
8	German	GeH_4		2300	nc
8	Heptaflorbutyronitril	C_3F_7N		2300	nc
4	Hexafloracetone	C_3F_6O	Perfloracetone	0203	C
8	Hexaflorocyclobutan	C_4F_6		2300	nc
4	Hydro bromua	HBr	Axit bromhydric (khan)	0203	C
4	Hydro clorua	HCl	Axit clohydric (khan)	0213	C
13	Hydrocyanua	HCN	Axit cyanhydric (khan)	5301	i
4	Hydro florua	HF	Axit flohydric (khan)	0203	C+
4	Hydro iodua	HI	Axit iohydric (khan)	0203	C
8	Hydro selenua	H_2Se		2301	i
8	Hydro sunphua	H_2S		2301	i
12	lot pentaflorua	IF_5		4303	C+
4	lot triflo metan	CF_3I	Triflometyl iodua	0200	nc
4	Metyl bromua	CH_3Br	Brommetan	0300	i
8	Metyl mercaptan	CH_3SH	Metanthiol	2201	i
13	Metyl vinyl ete (cấm)	C_3H_6O	Metoxyetylen	5200	nc
4	Metyldiclo arsen	CH_3AsCl_2		0303	C+
8	Metyl silan	CH_3SiH_3		2300	nc
7	Monoetylamin	$C_2H_5NH_2$	Etylamin R 631	2202	C
7	Monometylamin	CH_3NH_2	Metylamin R630	2202	C
4	Khí hạt cải	$C_4H_8Cl_2S$		0303	C+
8	Niken cacbonyl	$Ni(CO)_4$	Niken tetracacbonyl	2300	nc
12	Nitơ oxit	NO	Oxit nitơ	4351	C
12	Nitơ dioxit	NO_2	Nitơ (IV) oxit	4301	C
12	Nitơ triflorua	NF_3		4153	i
12	Nitơ trioxit	N_2O_3	Nitơ sesquioxit	4301	C
4	Nitrosyl clorua	NOCl		0203	C+
12	Oxi diflorua	F_2O		4343	C+
12	Ozon	O_3		4330	i

Bảng 1 (tiếp theo và hết)

Số nhóm	Tên chất khí	Công thức hoá học	Từ đồng nghĩa	Mã FTSC	Loại ăn mòn
9	Pentaboran	B_5H_{10}		3300	nc
8	Pentafloropiontril	C_3F_5N		2300	nc
4	Peflobut - 2 - en	C_2F_8		0200	nc
4	Phenylcarbylamin clorua	$C_6H_5NCCl_2$	Cacbonyl clorua	0303	C
4	Phosgen	$COCl_2$		0303	C
9	Phosphin	PH_3		3310	nc
4	Phospho pentaflorua	PF_5		0203	C+
4	Phospho triflorua	PF_3		0203	C+
13	Propylen oxit	C_3H_5O	Metyl oxiran	5200	i
9	Silan	SiH_4	Silicon tetrahydrua	3150	nc
4	Silic tetraflorua	SiF_4	Tetraflorosilan R764	0253	C+
4	Silic tetraclorua	$SiCl_4$		0203	C
13	Stibin	SbH_3	Antimon hydric	0201	nc
4	Lưu huỳnh dioxit	SO_2		0201	C
4	Lưu huỳnh tetraflorua	SF_4		0203	C+
4	Sulfonyl florua	SO_2F_2		0300	nc
8	Chì tetraetyl	$(C_2H_5)_4Pb$		2300	nc
12	Tetraflorohydrazin	N_2F_4		4343	C+
8	Chì tetrametyl	$(CH_3)_4Pb$		2300	nc
9	Nhôm trietyl	$(C_2H_5)_3Al$		3300	nc
9	Trietylboran	$(C_2H_5)_3B$		3300	nc
8	Trifloacetntril	C_2F_3N		2300	i
8	Trifloetylen	C_2HF_3		2200	nc
7	Trimetylamin	$(CH_3)_3N$		2202	C
8	Trimetysilan	$(CH_3)_3SiH$		2300	nc
9	Trimetylstibin	$(CH_3)_3Sb$		3300	nc
4	Vonphram hexaflorua	WF_6		0303	C
4	Uran hexaflorua	UF_6		0303	C
13	Vinyl bronua (bị cấm)	C_2H_3Br		5200	nc
13	Vinyl clorua (bị cấm)	C_2H_3Cl	Cloetylen	5200	nc
13	Vinyl florua (bị cấm)	C_2H_3F	Floetylen	5100	nc

Chú thích bảng 1

1) Mô tả từng nhóm:

Nhóm 4: không cháy, độc và ăn mòn hoặc ăn mòn do thủy phân.

Nhóm 7: cơ bản, cháy và ăn mòn;

Nhóm 8: cháy, độc và ăn mòn (axít) hoặc không ăn mòn;

Nhóm 9: tự cháy;

Nhóm 12: oxi hoá, độc và ăn mòn;

Nhóm 13: cháy, đối tượng để phân huỷ.

2) Chỉ dẫn FTSC (TCVN 6551:1999/ ISO 5145:1990)

0 = không ăn mòn;

1 = dạng axít không halogen hoá;

2 = cơ sở;

3 = dạng axít halogen hoá

6 Tính ăn mòn của hỗn hợp khí - Phương pháp tính toán

Đối với mỗi loại ăn mòn của các khí thành phần, giới hạn nồng độ thấp (như là phần trăm thể tích) tương ứng với từng loại ăn mòn đó đối với hỗn hợp theo qui định trong bảng 2.

Bảng 2 – Giới hạn nồng độ thấp đối với từng loại ăn mòn của khí thành phần

Giới hạn tính bằng phần trăm thể tích

Loại ăn mòn của khí thành phần	ăn mòn mạnh (C+)	ăn mòn (C)	Kích ứng (i)
L_{C+}	1	-	-
Giới hạn nồng độ dưới L_C	0,2	5	-
L_i	0,02	0,5	5

6.1 Hỗn hợp khí có một khí thành phần ăn mòn mạnh, ăn mòn hoặc kích ứng

Biểu đồ trong bảng 3 là minh họa cho bảng 2, được sử dụng theo cách sau:

Nồng độ phần trăm của khí thành phần nằm trong cột tương ứng trên biểu đồ này ứng với loại ăn mòn của nó. Vùng mà nó chiếm chỗ xác định tính ăn mòn của hỗn hợp khí.

VÍ DỤ

Hỗn hợp bao gồm 6% NH_3 + 94 % N_2

Đối với ví dụ đã chọn, theo điều 5 bảng 1 amoniac được phân vào loại C (ăn mòn). Xem bảng 2 hoặc đồ thị ở bảng 3, có thể nhận thấy rằng đối với thành phần ăn mòn giới hạn nồng độ thấp cho loại "ăn mòn" là $L_C = 5\%$ và giới hạn nồng độ thấp cho loại "kích thích" là $L_1 = 0,5\%$.

Hỗn hợp trong ví dụ trên bao gồm 6 % NH_3 , như vậy nồng độ là lớn hơn 5 %, do đó hỗn hợp được phân loại là loại ăn mòn.

6.2 Hỗn hợp khí bao gồm một số khí thành phần ăn mòn mạnh, ăn mòn hoặc kích ứng

Đầu tiên phải kiểm tra hỗn hợp liệu có phải là loại ăn mòn mạnh (phù hợp với 6.2.1). Nếu không phải, sau đó xem liệu có phải là loại ăn mòn (phù hợp với 6.2.2) và nếu không phải, cuối cùng là loại kích ứng (phù hợp với 6.2.3).

6.2.1 Hỗn hợp khí ăn mòn mạnh

Hỗn hợp của các khí ăn mòn mạnh sẽ được phân vào loại "hỗn hợp khí ăn mòn mạnh" nếu như

$$\sum \left(\frac{V_{C^+}}{L_{C^+}} \right) \geq 1$$

trong đó

V_{C^+} là phần trăm, tính theo thể tích, của từng khí thành phần ăn mòn mạnh;

L_{C^+} là giới hạn phần trăm, tính theo thể tích, đối với hỗn hợp khí ăn mòn mạnh (giới hạn này bằng 1 % đối với từng khí thành phần ăn mòn mạnh, xem bảng 2).

Bất kỳ khí ăn mòn hoặc kích ứng nào có trong hỗn hợp này đều không được đưa vào tính toán.

VÍ DỤ

Hỗn hợp bao gồm

$$0,5\% \text{ HF} + 0,6\% \text{ F}_2 + 98,9\% \text{ N}_2$$

trong đó

HF là loại ăn mòn mạnh (C+) và F_2 là loại ăn mòn mạnh (C+)

$$\sum \left(\frac{V_{C^+}}{L_{C^+}} \right) = \frac{0,5}{1} + \frac{0,6}{1} = 1,1 > 1$$

Hỗn hợp khí này là loại ăn mòn mạnh.

Bảng 3 – Biểu đồ cho các khí thành phần đơn ăn mòn mạnh, ăn mòn hoặc kích thích

↓
↓

Phân trăm trong hỗn hợp khí %	Loại ăn mòn của khí thành phần ¹		
	Ăn mòn mạnh C+	Ăn mòn C	Kích thích i
10	C+	C	i
5	C+	C	i
2	C+	i	nc
1	C+	i	nc
0.5	C	nc	
0.2	C	nc	
0.1	i		
0.05	i		
0.02	i		
0.01	nc		

Vi dụ
6% N₂ ⇒ ⇒

6.2.2 Hỗn hợp khí ăn mòn

Hỗn hợp của các khí ăn mòn mạnh và / hoặc ăn mòn sẽ được phân vào loại "ăn mòn" nếu

$$\sum \left(\frac{V_c}{L_c} \right) \geq 1$$

trong đó

V_c là phần trăm, tính bằng thể tích, của từng khí thành phần ăn mòn mạnh hoặc ăn mòn;

L_c là giới hạn phần trăm, tính bằng thể tích, đối với hỗn hợp khí ăn mòn (giới hạn này bằng 0,2 % đối với từng khí thành phần ăn mòn mạnh và bằng 5 % đối với từng khí thành phần ăn mòn, xem bảng 2).

Bất kỳ khí kích ứng nào có mặt trong hỗn hợp đều không được đưa vào trong tính toán.

VÍ DỤ

Hỗn hợp bao gồm

trong đó

HF là khí ăn mòn mạnh (C+), Cl_2 là khí ăn mòn mạnh (C+), $COCl_2$ là khí ăn mòn (C).

$$\sum \left(\frac{V_i}{L_i} \right) = \frac{0,1}{0,2} + \frac{0,1}{0,2} + \frac{2}{5} = 1 + \frac{2}{5} = \frac{7}{5} > 1$$

Hỗn hợp khí là loại ăn mòn

6.2.3 Hỗn hợp khí kích ứng

Hỗn hợp các khí ăn mòn mạnh và / hoặc khí ăn mòn và / hoặc khí kích ứng sẽ được phân loại là "kích thích" nếu

$$\sum \left(\frac{V_i}{L_i} \right) \geq 1$$

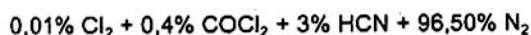
trong đó

V_i là phần trăm, tính theo thể tích, của từng khí thành phần ăn mòn mạnh, ăn mòn hoặc kích thích;

L_i là giới hạn phần trăm, tính theo thể tích, đối với hỗn hợp khí kích thích (giới hạn này bằng 0,02 % đối với từng khí thành phần ăn mòn mạnh, bằng 0,5 % đối với từng khí thành phần ăn mòn và bằng 5 % đối với từng khí thành phần kích thích, xem bảng 2).

VÍ DỤ

Hỗn hợp bao gồm

trong đó

Cl_2 là khí ăn mòn mạnh (C+), $COCl_2$ là khí ăn mòn (C), HCN là khí kích thích (i)

$$\sum \left(\frac{V_i}{L_i} \right) = \frac{0,01}{0,02} + \frac{0,4}{0,5} + \frac{3}{5} = \frac{19}{10} > 1$$

Hỗn hợp khí này là loại kích thích.

Phụ lục A
(tham khảo)

Thư mục

- [1] TCVN 6716:2000 (ISO 10298:1998) Xác định tính độc của khí hoặc hỗn hợp khí.
-